

STAIR

ÁBHAR AN CHEACHTA

TEANGA
SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/
NATHANNA/ FEIDHMEANNA

1.	8B: Na Lochlannaigh - Sochaí na Lochlannach. Tasc 1: Físeán: Íospartaigh na Lochlannach (2 nóim), Ceistiú & plé/ A+A. Tasc 2: L53 - 56 in Aistear Ama le léamh. Tasc 3: Fíor nó Bréagach ar na cláir bhána aonaracha (obair bheirte) Tasc 4: Cluiche ar Chúinne na gCluichí (obair ghrúpa) Tasc 5: Ceist 1-4 L55. OB: Tasc Meaitseála ar an téarmaíocht staire (obair aonair).	Saintéarmaíocht: sclabhaí, maoin, saorfhir, creachadh, annála Gnéithe na Gramadaí: An Chopail san A. Chaite: Ba + 'h'. Lochlannaigh vrs Lochlannach. Bean - mná - saol na mban
2.		
3.	8D: Meánaoiseanna agus Caisleáin. Tasc 1: Físeán TG4 Foghlaim, 'Caisleáin' C+D. Tasc 2: Lch 74-76 le léamh in Aistear Ama. Tasc 3: Léaráid an chaisleáin le lipéadú. Tasc 4: ceist 1-3 ar L. 75 (obair bheirte) Tasc 5: Cluiche aschuir teanga: 'Ní Féidir Mé a Bhaint.' (obair ghrúpa). Tasc 6: Cluiche ar Chúinne na gCluichí: Luaschártaí na gCaisleán (ag an gelár) OB: Google Forms le líonadh.	Saintéarmaíocht: Bábhún, geata crochta, droichead tógála, imbhalla, daingean, túirín, díog, móta. Gnéithe na Gramadaí: Uatha/ Iolra: caisleán, caisleáin, an caisleán cloiche, na caisleáin chloiche. Is féidir/Ní féidir mé a bhaint
4.		
5.	SAOR	
6.	DUALGAS LÓIN	
7.	9C: Dónall Ó Conaill. Tasc 1 - Dul Siar ar an gConallach, ceistiú & plé. Tasc 2: Cuir snas ar an abairt, cuir abairt shimplí in airde ar an gelár faoi DÓC agus iarr ar na daltaí snas a chur ar an abairt i mbeirteanna. (Teanga na nAistí & Cónaisc) Tasc 3: Ceist scrúdaithe le déanamh (obair aonair, M. mar éascaitheoir). Scríobh cuntas gairid ar Fhuascailt na gCaitliceach 1823-1829. Bainigí úsáid as an bhfráma scríbhneoireachta, taisce téarmaíochta agus Aistear Ama. OB: Ceist le críochnú.	Nathanna/Feidhmeanna: ina theannta sin, ar a bharr sin, ní hamháin sin, in ainneoin, sin ráite, de dheasca, mar gheall air sin, as siocair go raibh, cionn is, de thairbhe go raibh, de bharr, ar an ábhar, toisc, de dheasca go raibh
8.		
9.	SAOR	

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA:

Tabhair faoi deara:

Is samplaí iad na pleananna ceachta seo.

Moltar do mhúinteoirí an t-ábhar seo a oiriúnú de réir riachtanas, polasaithe agus cur chuige a scoile féin.

EOLAÍOCHT ÁBHAR AN CHEACHTA		TEANGA SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/ NATHANNA/ FEIDHMEANNA
1.	Eolaíocht 1A - Tuaslagáin agus Tuaslagthacht 1. Taispeántas - Ullmhaigh meascán de ghaineamh agus uisce, salann agus uisce, sulfáit chopair agus uisce, bainne agus uisce. 2. Plé - Cad a thugann tú faoi deara idir gaineamh agus salann? Cad a tharlaíonn don salann? Conas a bheadh a fhios agat go bhfuil sé fós ann? Cad a tharlaíonn don dath nuair a chuirtear níos mó sulfáit chopair leis? An bhfuil bainne in uisce mar an gcéanna?	Saintéarmaíocht: - Salann, Uisce, Tuaslagán, Tuaslaig, Intuaslagtha, Dothuaslagtha Teanga Bhreise - Réimíreanna in- agus do-, riail DNTLS (indéanta, dodhéanta, intuaslagtha, dothuaslagtha), réimniú an bhriathair <u>tuaslaig</u>
2.	3. Teagasc - Na focail intuaslagtha, dothuaslagtha, tuaslagán, tuaslaig. 4. Turgnamh - Substaintí a rangú mar intuaslagtha agus dothuaslagtha	
3.	Bitheolaíocht 5B - An Córas Díleá 1. Réamheolas - Cad is díleá ann? Cad is córas ann? Cén fáth a bhfuil gá le díleá? Cé na horgáin a bhfuil baint acu le díleá?	Saintéarmaíocht: - Díleá, Córas, Éasagafas, Faireog, Stéig, Goile, Páinecréis, Ae, srl. Teanga Bhreise - Inscene na n-orgán agus athruithe tosaigh, m.sh. <u>an t-ae</u> , <u>an ghoile</u> , tuiseal ginideach
4.	2. Teagasc - Orgáin an Chórais - Léaráid gan lipéid le greamú isteach sa chóipleabhar. Teagasc faoi fheidhmeanna na n-orgán, lipéadú na n-orgán sa chóipleabhar. 3. Gníomhaíocht - Jigsaw - i ngrúpaí, déan cur síos ar fheidhm trí orgán, déan iarracht smaoineamh ar an sainmhíniú is cruinne, roinn é le daoine eile sa rang.	- <u>Feidhm na stéige bige</u> , Feidhm an <u>pháinecréis</u>
5.	Ceimic BI 6 - Ag Ainmniú Alcán 1. Réamheolas - Hidreacarbóin - Cén dúil is dóigh leat atá iontu? Samplaí laethúla? Tábhacht le hidreacarbóin. Conas a eastósctar hidreacarbón?	Saintéarmaíocht: - Hidreacarbón, Sraith Homalógach, Amhola, Sáithithe, Meatán, Eatán, srl. Teanga Bhreise - Litriú na Hidreacarbón - caol le caol / leathan le leathan, m.sh. Meitiolprópán, Meitilpeantán
6.	2. Teagasc - Alcán mar shraith homalógach, conas comhaireamh sa cheimic, alcáin I - IO (meatán go deacán), conas isiméirí a ainmniú. 3. Fiosrú - i ngrúpaí -sonraí tánaisteacha faoi fhiuchphointí meatán go deacán, déan graf fiuchphointe i gcoinne líon na gearbón. Cén fáth a gceapann tú go bhfuil an patrúin sin ann?	
7.	4. Gníomhaíocht - Ceisteanna bunaithe ar ainmniúchán agus struchtúr.	
8.	Eolaíocht 3B - Leictreachas - Ciorcaid 1. Iniúchadh - i ngrúpaí - cuir amach ceallra, sreang, bolgáin solais. Conas an solas a lasadh? Conas é a mhúchadh? Dhá shlí éagsúla chun dhá bholgán a cheangal. Cén tionchar a bhíonn aige sin ar ghile?	Saintéarmaíocht: - Leictreachas, leictreon, sreang, ceallra, bolgán, ciorcad, treocheangail, sraithcheangail, gile Teanga Bhreise - Tuairisc turgnaimh a scríobh sa saorbhriathar aimsir chaite, fuaimniú - ceallra v. callaire (c/r caol agus leathan)
9.	SAOR	

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA:

Tabhair faoi deara:

Is samplaí iad na pleananna ceachta seo.

Moltar do mhúinteoirí an t-ábhar seo a oiriúnú de réir riachtanas, polasaithe agus cur chuige a scoile féin.

MATAMAITIC ÁBHAR AN CHEACHTA

TEANGA SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/ NATHANNA/ FEIDHMEANNA

1.	1A: Ailgéabar - Sloinn le hathróga éagsúla a shuimiú agus a dhealú. Tasc 1: Dúshlán fise; líon iomlán na dtorthaí éagsúla a chomhaireamh (4 nóim), Freagraí a chur trí aontú/easaontú + fianaise - plé a dhéanamh ar fhreagraí éagsúla a léiríodh/botuín choitianta a aithint (6 nóim) Tasc 2: Léiriú agus plé scoláire lárnach	Saintéarmaíocht: athróg, comhéifeacht, comhartha
2.	ar eochairfhocail trí thasc beirte dirithe ar shamplaí simplí ón ailgéabar (10 nóim) Tasc 3: OB a mhíniú agus a scríobh sa dialann C: 6 -12 ó bhileog oibre (3 nóim) Tasc 4: Déan 3 shampla ar an gelár bán - scoláirí ag treorú an mhúinteora - sampla amháin le breacadh sna cóipleabhair (5 nóim) Tasc 5: Ceist 1 - 5 ón gelár bán	Teanga bhreise: Aontaím/Easaontaím leis an réiteach sin; seo m'fhianaise (mo fhianaise - míchruinn)
3.	le déanamh (5 nóim go haonarach; 3 nóim ag cur freagraí i gcomparáid le comharsan) Tasc 6: Dúshlán fise ag ardluas - freagraí le léiriú ar mhionchláir bhána	T.G An athróg v Comhéifeacht na hathróige,
4.	2C: Ailgéabar - Cothromóidí ailgéabracha i bhfocail - Dul i ngleic le deacrachtaí tuisceana na scoláirí Tasc 1: Spreagchaint: Plé na deacrachtaí a bhaineann leis an Mata uaireanta, cuir béim ar thriail agus feabhas agus an taitneamh a bhaintear as dúshlán a shárú (5 nóim) Tasc 2: Bíleog le ceisteanna cleachtaidh: Aibhsigh	Saintéarmaíocht: Cothromóid, Iolraigh, Roinn, Toradh
5.	gach píosa eolais aonarach i ndath éagsúil - plé agus comparáid Tasc 3: Píosaí eolais aonaracha agus Sloinn a aistriú ó Ghaeilge go teanga na Matamaitice - plé agus comparáid Tasc 4: Réiteach a fháil ar na sloinn - plé agus comparáid Tasc 5: OB agus Obair Aonarach - Crochnaigh na ceisteanna ar an mbileog	Teanga bhreise: Is mó de . . . , Is lú de . . . , Dhá/Tri/Ceithre oiread,
6.	3 Ard: Feidhmeanna - Súil siar ar na triailscrúduithe Tasc 1: Caith súil ar cheist 7 - plé ar mharcanna faighte (5 nóim) Tasc 2: Scolairí ag obair ar an gceist i mbeirteanna (10 nóim) Tasc 3: Réiteach ar an gceist os comhair an ranga (7 nóim) Tasc 4: Ceisteanna breise 2024 AL C:8, 2023 AL C: 2 le déanamh go haonarach (15 nóim)	Saintéarmaíocht: Feidhm, Ionchur, Aschur, Fearann Teanga bhreise: Bí aireach faoi na téarmaí a úsáidtear sna scrúduithe: Áirigh, Scríobh, Ríomh, Mínigh
7.		
8.	5 Gnáthchothromóid Líne a aimsiú le Fána + Pointe Tasc 1: Tabhair ceist ar bhileog do ghrúpaí de thriúr le fána le haimsiú ar cheann as trí shlí (10 nóim) Tasc 2: Iarr ar scoláirí réitigh a roinnt ar chlár bán le haiseolas agus ceartú grúpa (8 nóim) Tasc 3: Réamhrá ar chothromóid líne; le geogebra + samplaí ón SS (8 nóim) Tasc 4: Foirmle $y - y_1 = m(x - x_1)$ a léiriú le dhá shampla le breacadh síos (10 nóim) Tasc 5: OB C: 4 - 12 agus tús leis an obair (4 nóim)	Saintéarmaíocht: Feidhm, Ionchur, Aschur, Fearann Teanga bhreise: Bí aireach faoi na téarmaí a úsáidtear sna scrúduithe chun obair scríofa a long uait: Áirigh, Scríobh, Ríomh, Mínigh
9.		

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA:

Tabhair faoi deara:

Is samplaí iad na pleananna ceachta seo.

Moltar do mhúinteoirí an t-ábhar seo a oiriúnú de réir riachtanas, polasaithe agus cur chuige a scoile féin.

EACNAMAÍOCHT BHAILE ÁBHAR AN CHEACHTA

TEANGA SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/ NATHANNA/ FEIDHMEANNA

1.	Bliain 2B - Greamanna Maisiúcháin Taispeántas: Samplaí de theicstílí cruthaitheacha. Plé: An aithníonn sibh aon cheann de na greamanna deasa ar an éadach? An bhfuil aon duine i ndiaidh triail a bhaint as na greamanna seo cheana? Cad iad na cinn is fearr leat? An dóigh libh go mbeadh cinn áirithe níos deacra ná cinn eile?	Saintéarmaíocht: Bróidnéireacht, Appliqué (téarma Fraincise), Greim reatha, Trasghreim, Greim slabhra, Gasghreim, Gréim na lúibe, Greim sróil, Greim na snaidme.								
2.	Teagasc: Aibhsigh agus ainmnigh na greamanna maisiúcháin éagsúla ar na samplaí. Iarr ar na scoláirí ainmneacha na ngreamanna a bhreacadh síos mar aon lena sceitís ábhartha. Taispeáin conas an greim reatha a dhéanamh ar fheilt mar thúsphointe. Gníomhaíocht: Iarr ar na scoláirí an greim reatha a chleachtadh i bpéirí fúála. Bíodh físeán tacaíochta ar siúl sa chúla le linn na gníomhaíochta. Bog ar aghaidh go dtí an chéad ghreim eile ag brath ar chúrsaí ama.	Teanga Bhreise: An tAinmfhocal san Uimhir Uatha & Iolra Gach dalta: <table><tr><th>Uatha ‘An’</th><th>Iolra ‘Na’</th></tr><tr><td><i>An greim:</i></td><td><i>Na greamanna:</i></td></tr><tr><td>Sampla: Is breá liom an greim sin</td><td>Sampla: Beidh na greamanna snaidhme in úsáid agam don bhláth</td></tr></table> Daltaí áirithe: <table><tr><td><i>Fad an ghreama</i></td></tr><tr><td>Sampla: Tá fad an ghreama rómhór in áiteanna</td></tr></table>	Uatha ‘An’	Iolra ‘Na’	<i>An greim:</i>	<i>Na greamanna:</i>	Sampla: Is breá liom an greim sin	Sampla: Beidh na greamanna snaidhme in úsáid agam don bhláth	<i>Fad an ghreama</i>	Sampla: Tá fad an ghreama rómhór in áiteanna
Uatha ‘An’	Iolra ‘Na’									
<i>An greim:</i>	<i>Na greamanna:</i>									
Sampla: Is breá liom an greim sin	Sampla: Beidh na greamanna snaidhme in úsáid agam don bhláth									
<i>Fad an ghreama</i>										
Sampla: Tá fad an ghreama rómhór in áiteanna										
4.										
5.	Bliain 1A: Biachlár Lóin Iníúchadh: Suirbhé ranga – cuir ceist ar thriúr eile sa rang. “Cad a bhí agatsa don lón inniu?”	Saintéarmaíocht: Biachlár, réamhchúrsa/cúrsa tosaigh, príomhchúrsa, pírimid an bhia, grúpaí bia, riachtanais, ceapaire, filteog, arán piota, béigeal, craicear, caiscín, ilghráinneach, slánghráinneach, lánghráin, lánchruithneacht.								
6.	Teagasc: An tábhacht a bhaineann le lón sa réim bia, lón shamplacha, treoirlínte pleanála béilí, grúpaí bia oiriúnacha. Gníomhaíocht: Dear lón pacáilte dhá chúrsa a bheadh feiliúnach do dhéagóir scoile. Is gá úsáid a bhaint as Canva leis an mbiachlár a dhearadh.	Teanga Bhreise: <table><tr><th colspan="2">An tAinmfhocal & An Aidiacht</th></tr><tr><th>Ainmfhocal Firinsneach + Aidiacht (Uatha)</th><th>Ainmfhocal Baininsneach + Aidiacht (Uatha)</th></tr><tr><td>Ceapaire donn, arán piota, béigeal caiscín, craicear lánghráin</td><td>filteog dhonn</td></tr></table>	An tAinmfhocal & An Aidiacht		Ainmfhocal Firinsneach + Aidiacht (Uatha)	Ainmfhocal Baininsneach + Aidiacht (Uatha)	Ceapaire donn, arán piota, béigeal caiscín, craicear lánghráin	filteog dhonn		
An tAinmfhocal & An Aidiacht										
Ainmfhocal Firinsneach + Aidiacht (Uatha)	Ainmfhocal Baininsneach + Aidiacht (Uatha)									
Ceapaire donn, arán piota, béigeal caiscín, craicear lánghráin	filteog dhonn									
7.										
8.										
9.										

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA:

Tabhair faoi deara:

Is samplaí iad na pleananna ceachta seo.

Moltar do mhúinteoirí an t-ábhar seo a oiriúnú de réir riachtanas, polasaithe agus cur chuige a scoile féin.

EACNAMAÍOCHT BHAILE ÁBHAR AN CHEACHTA

TEANGA SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/ NATHANNA/ FEIDHMEANNA

1. **4C Rang Praiticiúil – Scileanna Cócaireachta**
Réamhullmhúchán: Bailiú trealaimh agus ullmhú na geomhábhar.

Saintéarmaí: Oideas, mias, traséiliú, dísligh, mionghearr, sotáil, suanbhruith, beirigh.

2. **Teagasc:** Taispeántais chócaireachta ag pointí suntasacha de mhodh oibre na méise (meascáin den mhúinteoir agus de scoláirí roghnaithe). Comhtháthú teorice le linn na dtaispeántas.

Teanga Bhreise: An cheist mhodhnóireachta

3. **Gníomhaíocht:** An mhias a ullmhú, a chócaráil agus a luacháil.
Measúnú: Meastóireacht ar an mias.

An Modh Coinníollach		
Céad Réimniú	Dara Réimniú	Briathra Neamhrialta
Chuirfinn	D'athróinn	Dhéanfainn
Ghlanfainn	Bhaileoinn	Gheobhainn
Ní ghearrfainn	Ní cheannóinn	Ní bheinn

4.

5. **Bliain 6A An Teaghlach**
Réamhphlé: Íomhánna éagsúla de theaghlach cháiliúla. “Cén saghas teaghlach é seo?” “Cé hiad na daoine atá mar chuid den teaghlach seo?”. I ngrúpaí beaga, iarr ar na daltaí a sainmhíniú féin a chumadh bunaithe ar na teaghlach éagsúla ag eascairt as an réamhphlé.

Saintéarmaí: Sochar ‘v’ Sochaithe, An Teaghlach Núicléach, An Teaghlach Sínte, An Teaghlach Aontuismitheora, An Teaghlach Cumaisc, Colscaradh, Idircaradh,

6. **Teagasc:** An struchtúr teaghlach, sainmhíniú na dteaghlach éagsúil, forbairt agus éabhlóidiú an teaghlach in Éirinn.
Gníomhaíocht: Ullmhaigh sceideal ceisteanna le cur ar sheantuismitheoir nó ar dhuine sa phobal áitiúil i ndáil leis an gcodarsnacht idir saol an teaghlach anois agus fadó.

Teanga Bhreise:
Teaghlach ‘v’ Clann agus an meascán úsáide sna canúintí éagsúla.

Gach scoláire:

Uimhir Uatha (‘An’)	Uimhir Iolra (‘Na’)
An teaghlach	Na teaghlach
An chlann	Na clanna

7.

Daltaí áirithe:

Réamhfocal + ‘An’ / Tuiséal Tabharthach	Tuiséal Ginideach Uatha
Ar an teaghlach	Méid an teaghlach
Ar an gclann / ar an chlann (Cúige Uladh)	Méid na clainne

8.

9.

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA:

Tabhair faoi deara:

Is samplaí iad na pleananna ceachta seo.

Moltar do mhúinteoirí an t-ábhar seo a oiriúnú de réir riachtanas, polasaithe agus cur chuige a scoile féin.

Bain tátal as... Bain tuiscint as... Bain as...: déan triail agus tástáil chun rud éigin nua a fháil amach nó chun rud éigin a chruthú.

DÁTA:

	ÁBHAR AN CHEACHTA	TEANGA SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/ NATHANNA/ FEIDHMEANNA
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA:

Beachtaigh: cuir feabhas ar rud (scéal, aiste, scannán, ceol) trí idirdhealuithe miona a chur isteach.

DÁTA:

	ÁBHAR AN CHEACHTA	TEANGA SAINTÉARMAÍOCHT/ GRAMADACH/ NATHANNA/ FEIDHMEANNA
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

NÓTAÍ ATHMHACHNAMHACHA: